

หาประโยชน์จากถุงใต้ตา

นพ.กมล วัฒนไกร

เทรนด์ล่าสุดมาแรงแฝงประโยชน์!!! ของการศัลยกรรมถุงใต้ตา ที่มีใช้แก้ปัญหาด้วยการผ่าตัดดึงไขมันออก แต่สามารถใช้สร้างมูลค่า รักษาภาวะเสื่อมสภาพของร่องลึกที่หัวตาไม่ให้เสียหายก่อนวัยอันควร

เพราะเรื่องชื่อทางการทำศัลยกรรมแก้ปัญหา ‘รอบดวงตา’ เราจึงขอให้ นพ.กมล วัฒนไกร ผู้อำนวยการกองศัลยกรรม รพ.ภูมิพล มาช่วยให้ข้อมูล ถึงการผ่าตัดเทรนด์ใหม่ที่ว่านี้ ซึ่งจากประสบการณ์กว่า 30 ปี คุณหมอพบว่า ปัจจุบันแนวโน้มการผ่าตัดดึงไขมันใต้ตาเปลี่ยนไป (Paradigm Shift) สมัยก่อนจะผ่าตัดเอาถุงไขมันออกเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อคิดตามผลการรักษา พบว่าคนไข้เกิดปัญหา ‘ร่องตาลึก’ ขึ้นจนมองเห็นได้ชัด เพราะการนำถุงไขมันใต้ตาออกไม่ว่าจากด้านนอก หรือออกจากด้านใน แล้วใช้พลังงานเลเซอร์รักษาควบคู่เพื่อให้ผิวกระชับขึ้นนั้น ได้ผลเพียงแค่ชั่วคราว ‘ร่องตา’ ดังกล่าวก็ยังคงแก้ไขไม่หาย

เป็นที่มาของวิธีการรักษาแนวใหม่ ที่ใช้การผ่าตัดเก็บถุงไขมันใต้ตาไว้ มาดมลงใน ‘ร่อง’ แทนการเอาออก ระยะเวลาของการรักษานี้ไม่เป็นที่ยอมรับกันนักในหมู่ศัลยแพทย์ กระทั่งเห็นผลที่สร้างความพึงพอใจให้กับคนไข้เป็นอย่างมาก

รู้สาเหตุของปัญหา ‘ถุงใต้ตา’

ในทางการแพทย์ ต้องแยกให้ชัดว่าปัญหาถุงใต้ตาดังกล่าว เกิดจากไขมัน หรือกล้ามเนื้อ ซึ่งถุงไขมันจริงๆ ก็คือ ไขมันที่อยู่ในเบ้าตาคนเรา มีด้วยกัน 5 ถุง อยู่เหนือเปลือกตาบน 2 ถุง และใต้เปลือกตาล่าง 3 ถุง ถุงใต้ตาล่างที่เคลื่อนออกมาและมีปัญหาบ่อยๆ จะมีอยู่ 2 ถุง คือ ไขมันกลาง (Middle Fat) และบางส่วนของไขมันด้านใน (Inner Fat)

ปัญหาถุงใต้ตา เกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น จากกรรมพันธุ์และระบบต่อมไร้ท่อในร่างกายทำงานผิดปกติ ทำให้ไขมันและของเหลวไหลมารวมกันบริเวณผิวหนังใต้ตามากเกินไป จนเกิดการโป่งพอง ปกติถุงไขมันนี้จะถูกกั้นไว้ด้วยกล้ามเนื้อเปลือกตาที่แข็งแรง ส่วนสาเหตุที่พบบ่อย และไม่ใช้เพราะกรรมพันธุ์ ก็คือ ความเสื่อมของผิวหนังตามกาลเวลา อันเนื่องมาจากเนื้อเยื่อที่รองรับถุงไขมันอยู่เกิดหย่อนยานลงตามกาลเวลาในวัยที่เพิ่มขึ้น

วิเคราะห์ปัญหา ‘ร่องตาลึก’

ร่องตาที่เห็นเป็นแนวริ้วขามาจากหัวตาลงมาถึงแนวใต้ตานี้ เกิดได้หลายลักษณะ ในความเชื่อที่ว่า

1. เกิดจากกระดูกเป็นร่อง Nasojugal Groove เป็นร่องที่เกิดขึ้นในตัวกระดูกเอง
2. เกิดจากผิวหนังและไขมันใต้ชั้นกล้ามเนื้อตาที่บางลงทำให้ร่องนี้เด่นชัดขึ้น
3. เกิดจากการแยกตัวโดยธรรมชาติของกล้ามเนื้อรอบดวงตา (orbicularis oculi muscle) ส่วนที่ปกคลุมไขมัน (preseptal part) และส่วนที่คลุมกระดูกรอบตา (orbital part)

สมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งเสริมสวยแห่งประเทศไทย THE SOCIETY OF AESTHETIC PLASTIC SURGEONS OF THAILAND

เห็นได้ว่า ‘ร่องลึก’ ที่เกิดขึ้นนี้มาจากหลายสาเหตุ ฉะนั้นการแก้ปัญหาที่ตรงจุด ก็ต้องทำการถลอก ปรับความแตกต่างด้วยถุงไขมันได้ตา

การแก้ปัญหา ‘ผิวใต้ตาล่าง’

นอกจากเพื่อความสวยงามแล้ว ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก ซึ่งการผ่าตัดทำ เพื่อแก้ปัญหาถุงไขมันใต้ตา ร่องลึก และเก็บผิวหนังส่วนเกินออก ช่วยให้ใบหน้าดูอ่อนเยาว์ลง แลดูไม่เหนียวล้า เหมาะสำหรับผู้ที่มีถุงไขมันใต้ตามากผิดปกติ รวมทั้งผิวใต้ตาห้อยคล้อย ทั้งนี้ผลของการผ่าตัดไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาริ้วรอยตีนกาที่เกิดขึ้นแล้วได้ (Crow Feet)

สมัยก่อนการแก้ปัญหาด้วยการดึงไขมันใต้ตาออก ช่วยให้สภาพผิวหนังดีขึ้นได้นั้น เนื่องจาก ‘ร่อง’ ที่มีอยู่เดิม ถูกดึงไขมันมากองสะสม ทำให้ ‘ร่อง’ จึงยิ่งลึกขึ้น เมื่อนำถุงไขมันออก จึงดูเหมือน ‘ร่อง’ ตื้นขึ้นนั่นเอง (คนไข้บางราย การเอาถุงไขมันออกอาจให้ผลดีขึ้นได้จริง)

ขั้นตอนการรักษา

ตามปกติแพทย์จะซักประวัติคนไข้ เพื่อดูว่ามีข้อห้ามต่างๆ ในการผ่าตัดหรือไม่ แล้วพิจารณาปัญหาสำหรับวางแผนการผ่าตัดรักษาต่อไป โดยการผ่าตัดจะใช้วิธีวางยาสลบ ก่อนที่จะเริ่มลงมือเปิดแผลที่บริเวณเปลือกตาล่าง ซึ่งมียูอยู่ด้วยกัน 2 วิธี คือ

1. วิธีรักษาเดิม เปิดแผลที่ด้านในเปลือกตาล่าง บริเวณเยื่อตา (Conjunctiva) จะด้วยมีดผ่าตัดหรือใช้เลเซอร์ช่วยก็ได้ ซึ่งการกรีดแผลจากด้านในช่วยให้มองไม่เห็นรอยแผล วิธีนี้จะเป็นการเอาถุงไขมันใต้ตาออกเพียงอย่างเดียว
2. วิธีใหม่ ‘การถลอกไขมัน’ จะเปิดแผลเข้าไปชิดกับขอบตาตามแนวขนตาล่าง (Subciliary) ให้มากที่สุด จากนั้นจะเห็นไขมันเรียงตัวกันอยู่ตามแนวขน 3 ถุง (มักจะเป็นถุงที่ 2 และ ถุงที่ 3 ที่มีปัญหา) จากนั้นทำการเลาะถุงไขมันที่เป็นปัญหา แล้วดันขยับไขมันลงไปให้อยู่ใน ‘ร่องลึกข้างตา’ โดยต้องจัดวางให้ถูกที่แล้วยึดไว้ ไขมันให้ถูกตำแหน่ง (วิธีนี้ไขมันจะไม่ตายเพราะยังอยู่ในพื้นที่เดิม ซึ่งหากดูดไขมันจากส่วนอื่นออกมา ไขมันใส่แทน ไขมันนั้นอาจตายลงได้)
3. ขั้นตอนต่อมา จะทำการยึดกล้ามเนื้อให้ตึง โดยจึงไว้กับขอบหางตาด้านข้าง เพื่อต้องการไม่ให้ตาปลิ้น ตาแหก (การดึงกล้ามเนื้อขึ้นมาเพื่อให้ความตึงของผิวหนังอยู่ที่กล้ามเนื้อเป็นตัวรองรับ) ทั้งนี้ เมื่อขยับไขมันออกจากพื้นที่เดิมแล้ว ผิวหนังบริเวณนั้นจะห้อยเกิดเป็นส่วนเกิน ศัลยแพทย์ต้องตัดเก็บหนังส่วนเกินนี้ออกด้วย แล้วจึงเย็บปิดแผลให้เนียนสนิท อาจเห็นเป็นรอยแผลเล็กๆ ให้เห็นซ่อนอยู่บริเวณหางตา (ถ้าไม่สังเกตจะมองไม่เห็น) ใช้เวลาประมาณ 1 - 1½ ชั่วโมง

การดูแลรักษา & อาการที่อาจเกิดขึ้นได้

*หลังผ่าตัด ผิวหนังใต้ตาจะบวมมากในช่วง 3 วันแรก แล้วจะค่อยยุบลงเรื่อยๆ (มักจะดีขึ้นหลังผ่าน 10 วันแรกไปแล้ว)

สมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งเสริมสวยแห่งประเทศไทย THE SOCIETY OF AESTHETIC PLASTIC SURGEONS OF THAILAND

- *อาจเกิดการปวดรอบตาบ้างเล็กน้อย แต่หากเป็นมากควรรีบปรึกษาศัลยแพทย์ที่ทำโดยด่วน
- *อาการจ้ำเลือด อาจเกิดขึ้นได้รอบดวงตา และจะจางหายไปเองภายใน 2 สัปดาห์
- *หากแผล มีเลือดออก ติดเชื้อ เกิดรอยแผลเป็น หรือเปลือกตาล่างตึงเล็กน้อย ไม่ต้องตกใจ เป็นอาการที่อาจเกิดขึ้นได้ชั่วคราวหลังการผ่าตัด แต่ถ้ามีอาการตึงรั้งที่ขอบตาล่างมาก ให้รีบปรึกษาศัลยแพทย์ที่ทำทันที

ข้อจำกัด & ข้อควรระวัง

- *การเย็บเก็บผิวหนังไม่ให้เป็นรอยริ้วที่หางตา ต้องอาศัยฝีมือและทักษะสูงของศัลยแพทย์อย่างมาก
- *การกรีดแผลจะไม่กระทบหรือทำให้ขนตาร่วงหรือตาย (อยู่ที่ฝีมือของการกรีดศัลยแพทย์เป็นหลัก)
- *ควรแจ้งโรคประจำตัวและอาการแพ้ยาให้แพทย์ทราบก่อนการรักษา โดยเฉพาะคนไข้ที่เป็นโรคเลือด โรคไต โรคตับเป็นพิษ ต้องระวัง
- *การผ่าตัดในผู้สูงอายุ จะมีโคขนขอบตาล่างไม่กระชับ (ผิวหนังอ่อนพร้อมที่จะปลิ้นอยู่แล้ว) หากผ่าตัดไม่ดี อาจทำให้เปลือกตาเบะออกได้
- *คนไข้ที่มีกระบอกตากลึก ไม่ควรเอาไขมันใต้ตาออก นอกจากไม่ช่วยให้ดีขึ้นแล้วผิวหนังใต้ตาจะยิ่งแย่มากกว่าเดิม

Expert Says: นพ.กมล วัฒนไกร ผู้อำนวยการกองศัลยกรรม รพ.ภูมิพลอดุลยเดช

แนวโน้มการทำศัลยกรรมตาล่างสมัยใหม่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง การทำตาล่างในปัจจุบัน นอกจากตัดเก็บผิวหนังส่วนเกินออก เย็บจี้กล้ามเนื้อให้ตึง การแก้ไขเกี่ยวกับไขมันจะไม่พยายามเอาออกมากเหมือนสมัยก่อน คือ มีการเอาไขมันออกน้อยลง และมักจะนำไขมันมาใช้ประโยชน์เพื่อทำให้ขอบตาล่างมีความอึดสมบูรณ์ ไม่เป็นร่องลึกด้วยการถม

กรณีคนไข้ที่ยังมีถุงไขมันเกิดให้เห็นไม่มาก การฉีดฟิลเลอร์ที่ปลอดภัยอาจเพียงพอแล้วในการรักษา (ใช้ฟิลเลอร์ฉีดเข้าไปเติมใต้ตาให้เต็มช่วยให้ผิวตึงขึ้นได้ก็จริง แต่เป็นเพียงแก้ชั่วคราว) แต่ถ้ามีปัญหาถุงไขมันใต้ตาเยอะ ผิวหย่อนเป็นริ้วรอยมาก การฉีดฟิลเลอร์เข้าไปจะยิ่งทำให้แย่งดูแล้วไม่สวย การแก้ไขที่ดีและให้ผลถาวร ต้องอาศัยการผ่าตัดโดยใช่ไขมันธรรมชาติของตัวเองถม ถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดขณะนี้ อย่างไรก็ตาม อยากรู้ก็ดี ไม่ควรคาดหวังว่าการผ่าตัดวิธีใหม่นี้จะทำให้ ผิวใต้ตาดูเรียบตึงได้เหมือนเราใช้มือตึง เพราะการผ่าตัดตาล่างมีข้อจำกัดเรื่องปัญหาการตึงรั้งที่ขอบตาล่างที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ ถ้ามีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้น แพทย์จึงมักเหลือระยะปลอดภัย (safety margin) ไว้เสมอ กล่าวโดยรวมคือ

ผิวบริเวณตาเป็นจุดที่บอบบางมาก สังเกตเห็นได้ง่าย การผ่าตัดเอาไขมันออกหรือตัดเก็บหนังร่วมด้วย ต้องอาศัยศัลยแพทย์ที่มีความชำนาญสูง การวางแผนการรักษาให้ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ

Did You Know?

‘ถุงใต้ตาเทียม’ คืออะไร?

อาการบวมน้ำที่ตื้นขึ้นบริเวณใต้ตาล่าง อาจมีสาเหตุมาจากระบบการไหลเวียนในร่างกายไม่ดี ทำให้มีของเหลวไปคั่งอยู่ที่ใต้ตา มักมาจากพฤติกรรมอันไม่ปกติ เช่น อดนอน ทำงานหนัก(เด็ก) ร้องไห้บ่อยครั้ง ชอบขี้น้ำ ใช้สายตามากเกินไป หากพักผ่อน

นอนหลับเพียงพอ หมั่นประคบเย็นที่ดวงตาเป็นประจำ อาการดังกล่าวก็จะค่อย ๆ
หายไปได้เอง

ที่มาของ ‘รอยคล้ำใต้ตา’

เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น พันธุกรรม (โดยเฉพาะผู้ที่เป็นโรคภูมิแพ้ โรคหอบหืด ฯ) อาการตาแห้ง รวมทั้งแพ้
สารเคมีต่างๆ ทำให้คันจนต้องขยี้ตา (กระตุ้นให้ผิวเป็นรอยดำ) ส่วนอีกปัจจัยสำคัญ อาจเกิดจากไขมันสะสมที่
ถุงใต้ตามากเกินไป มีเส้นเลือดมาหล่อเลี้ยงเยอะ จนเกิดรอยคล้ำขึ้นได้ การผ่าตัดเอาไขมันออกจะช่วยให้รอยคล้ำ
นี้ดีขึ้น เนื่องจากรอยคล้ำนี้ไม่ได้เป็นที่สีของผิวหนังเท่านั้น เกิดขึ้นจากเงาได้ด้วย เมื่อผิวเป็นแอ่งมีแสงภายนอกมา
ตกกระทบ จะมองเห็นเป็นเงาดำๆ หากนำถุงไขมันออกทำให้ผิวเรียบตึงขึ้น แสงที่ตกมากระทบก็มองไม่เห็นเป็น
เงาอีก